

tárgyalásra a szabályszerűen megidézett örökösök közül — a mennyiben azok idegen közjegyző-járásban laknak — senki sem jelent meg, avagy ha ez iránt az örökösök részéről kérelem terjesztett elő: köteles az összes hagyatéki iratok áttétele mellett, az örökösök lakhelye szerint illetékes közjegyzőt a hagyaték le-tárgyalása végett megkeresni; a megkeresett közjegyző pedig köteles ezen megbízást elfogadni s a törvény értelmében éppen úgy teljesíteni, mintha az a hagyatéki bíróságtól kapta volna. A megbízás teljesítése után pedig az összes iratokat visszaküldi a megbízó közjegyzőhöz, ki azokat a hagyatéki bírósághoz beterjeszti.

A tárgyalási díjak és költségek kérdése pedig ily esetekre oly módon volna szabályozható, hogy a tárgyaló közjegyző saját maga részére felszámítja a 117. §. I., illetve II. tétele szerinti tárgyalási díjat s költségeit; a megbízó közjegyző részére pedig — a ki az első tárgyalási határnapot kitüzi, a nyilvántartást s jelentéseket teljesíti — ezen tárgyalási díj felét s a költségeket.

A kérdésnek ilyen értelemben való megoldásával tehát alkalma nyílik úgy a közjegyzőnek a feleket személyesen kikérdezni, valamint a feleknek személyesen nyilatkozni s kívánságait kifejezni; szóval valódi tárgyalás tartható s elérhető az, hogy a hagyaték az örökösök akarata szerint rendeztessék.

Azon költségtöbblet pedig, melyet ily esetben az örökös visel, sokkal kevesebb lenne az ügygondnoki díjaknál: s nem lenne méltánytalan az örökösre, mert a tárgyalásnak az ő lakhelyén való megtartása nem csak saját érdekében, hanem kényelmére is történik.

Dr. Tcgzes Gyula.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: Az utóörökösödésben foglalt hitbizottmányi helyettesítés, elidegenítési s megterhelési tilalomról. (Válasz dr. Hajós Béla Ödön urnak). Irta: dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. — Kényszer telekkönyvi ügyekben Irta: Jakab Géza, kis-kőrösi kir. közjegyző. (Folytatás.) — A budapesti kir. közjegyzői kamara néhány elvi jelentőségű határozata. Irta: dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. — A hagyaték tárgyalása, ha az örökösök közül senki sem jelenik meg. S. R. — Pénzügyi határozatok. Közli: dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. — Az Adóügyi Szaklap 46-ik számából. — Hirdetések.

Az utóörökösödésben foglalt hitbizottmányi helyettesítés, elidegenítési s megterhelési tilalomról.

(Válasz Dr. Hajós Béla Ödön urnak.)

Dr. Hajós Béla Ödön kartársam a „Közjegyzők Lapja“ 21. számában „A közönséges és hitbizottmányi örökshelyettesítésről“ értekezik s arra az eredményre jut, hogy helytelen dolog az utóörökösödésbe az elidegenítés és megterhelés tilalmát belemagyarázni s hibáztatja a szerinte helytelen irányban kifejlődött joggyakorlatot, amely az utóöröklésbe ezen tilalmat belemagyarazza.

Miután ezen kérdésnek minél több oldalról való megvilágítása a közjegyzőkre nézve igen nagy fontossággal bír, mert a hagyaték tárgyalásainál e körülmény, vagyis az utóöröklés jogi természeté mindig figyelembe veendő, kénytelen vagyok a cikkiró urral ellenkező álláspontot elfoglalni s azt alább megindokolni.

Már „A hagyaték átadása, ha a köteles rész hagyományli, utóörökösi vagy az özvegyi jog vitás“ című cikkemben, mely e lap hasábjain megjelent, foglalkoztam az utóöröklés jogi természetével s kifejtettem, hogy az első örökös az utóöröklés által korlá-

tozott tulajdonjogot szerez a számára megnyílt hagyatékra, amely tulajdonjog az elidegenítés és megterhelés feltételével s tilalmával van terhelve, vagyis a tilalom azon felbontó feltételhez van kötve, hogy az utóöröklés be nem következik, mert ha be nem következik, a tilalom is megszűnik. Ennélfogva az ingatlan csakis a feljegyzett utóöröklési jog sérelme nélkül idegeníthető el s terhelhető meg.

Ezen álláspontomat most is fentartom. E nélkül ugyanis merőben az első örökös jóakarától és önzetlenségétől függene, hogy az utóörökösre jusson-e valami vagy sem az örökségből s tekintve az emberi önzést és birvágyat, biztosra vehető, hogy abban az esetben, ha utóörökösként nem az első örökösnek valamely olyan embere van megnevezve, a kinekavagyont ő maga is juttatná, száz eset közül legalább is kilenczvenkilenczben az öröklött vagyont egyszerűen elidegenítené s agyonterhelné; s a befolyt pénz? Ki tudja? hová lett? úgy, hogy az utóörökösnek ugyancsak felkopnék az állá a nagy örökségtől. Szóval merőben a véletlen esélytől függene, hogy az utóörökös örököl-e vagy sem.

Már pedig feltehető a végrendelező örökgyórol, ha csak az ellenkező expressis verbis a végrendeletből ki nem tűnik, hogy ő az utóörököst is vagyoni előnyben kívánta részesíteni s őt nem kívánta az első örökös kegyelmének kiszolgáltatni.

Az a körülmény, hogy az utóörökösnek nincs szerzett, hanem csak várományi joga, hogy az ő joga csak az első örökös halálával nyílik meg, a dolgon mit sem változtat, ez csak annyit jelent, hogy az utóörökösnek, mint várományosnak, nincsen a hagyatéki vagyontárgyakra tulajdonjoga, de azért igenis van az ő várományi jogának biztosítása s az ő joga és pedig oly mértékben, hogy az 1894: XVI. t.-cz. értelmében a biztosítás hivatalból is elrendelendő, tehát akkor is, ha az utóörökös a hagyatéki tárgyalásán nem jelent is meg s a biztosítást nem is kérte. És vajjon mi lehet a biztosításnak egyéb célja s egyéb értelme, mint hogy az első örökösre szállott örökség az utóörökös részére sértetlenül fenntartassék, ami pedig csakis úgy érhető el, ha az első örökös az utóörökös tudta s beleegyezése nélkül az örökség tárgyát sem el nem idegenítheti, sem meg nem terhelheti. Czikkiró ur a római jogra hivatkozik s arra, hogy ott az első örökös szabad rendelkezési joga annyira nem volt korlátozva, hogy a hitbizományi helyettesítést örökgyó mindig csak az első örökös halála után felbontandó fiókvégrendeletben rendelte el.

Való, hogy a hitbizomány intézményét már a római jog is ismerte, még pedig negyediglen s az első örökös szabad rendelkezési jogát jogilag elidegenítési s megterhelési tilalommal nem korlátozta, azonban az utóörökösnek titkos, zárt s csak az első örökös halála után felnyitandó végrendeletben (testamentum mysticum) való megnevezése a római polgárnak csak diszpozitiv joga volt, nem pedig törvényileg előirt kötelessége, mely a substitutio pupillaris jogintézményével kapcsolatban fejlődött ki, amelynek csakis az a célja volt, nehogy az utóörökös az örökség megszerzése végett esetleg a kiskoru első örökös életére törjön, ami épen séggel még nem bizonyítja azt, hogy a római jog az első örökösnek teljesen szabad rendelkezési jogot adott volna, hanem csak azt, hogy nem ismerte az utóörökösödési jog biztosítását s az elidegenítés és megterhelés tilalmát és kizárólag az első örökös hitére, hűségére bizta, (fidei committere, a honnan a szó is ered hitbizomány, fidei commissum), hogy az örökséget az utóörökösnek kiszolgáltassa.

Hogy az utóörökösi jog biztosítását a római jog nem kívánta, ez annak is tulajdonítható, mivel ez intézményt főleg s kezdetben kizárólag a substitutio pupillaris alakjában ismerte, hol az első örökös, mint kiskoru, vagyona feletti szabad rendelkezési joggal amugy sem bírván, a biztosításra nem is volt szükség.

Ha azonban a római jog az örökös jogilag nem kötelezte is az örökség fentartására az utóörökös javára, midőn ezt annak hitére s hűségére bizta, ebben már benne foglaltatik a megfelelő morális kötelezettség s a további jogfejlődésnek csak szükségszerű folyamánya, hogy e morális kötelezettség imperativ jogi kötelezettséggé változzék át.

Bármint álljon is azonban a dolog, bár igaz, hogy a római jog klaszikus jog s a modern jogfejlődés kiindulási pontja, de azt a modern jogfejlődés határkövének tekinteni nem lehet s annak főleg jogtörténeti jelentősége van, de nem arra való, hogy azzal a modern jogi élet jelenségeit magyarázzuk.

Oly jogrendszerből pedig, mely valamely jogintézményt egyáltalán nem ismer, argumentálni nem lehet, annál kevésbé akkor, ha ezen jogintézményre azon jogrendszerben szükség volt, mivel azt más pótolta.

Végül czikkiró ur a végrendelező által az örökös ellen felállított szokásos elidegenítési s megterhelési tilalmakat is érvül

hozza fel s azokat az utóöröklési joggal téveszti össze, ami pedig két egészen különálló dolog, úgy hogy örökhagyót is mindegyik esetben egészen más és más intenczió vezérli, azért egyik jogintézményt a másikkal magyarázni nem is lehet. Az utóöröklésnél az elidegenítési s megterhelési tilalom indoka épenséggel nem az első örökös esetleg pazarló s megbizhatatlan természetében keresendő, hanem abban, hogy az utóörökösnek feltétlen joga van az ő várományi jogának biztosításához, tekintet nélkül az első örökös személyére. Vagyis az utóöröklésben foglalt tilalom oka az utóörökös személyében, míg az egyszerű elidegenítési s megterhelési tilalom oka a közvetlen örökös személyében fekszik. Világosabban mondva, a cikkíró ur által említett tilalom kizárólag a közvetlen örökös érdekét és javát, míg az utóöröklésben foglalt tilalom épen ellenkezőleg nem a közvetlen, hanem az utóörökös érdekét s javát tekinti szem előtt.

Mindezekből következik, hogy épen nem helytelen azon elfogadott birói gyakorlat, mely az utóöröklést megszorítólag s az utóörökös javára úgy értelmezi, hogy abba az elidegenítés s megterhelés tilalmát is belemagyarázza. Helyesebb a megszorító magyarázat, mert hiszen örökhagyónak szabadságában áll akkép rendelkezni, hogy az első örökös a szabad rendelkezési jogban ne akadályozza, csakis ilyen rendelkezés hiányában kell alkalmaznunk a megszorítást, mint örökhagyónak okszerűen vélelmezhető akaratát. Sőt nem is szükséges, hogy végrendelező expressis verbis jelentse ki, hogy első örökös a vagyon felett szabadon rendelkezék; elég, ha örökhagyó ezen intencziója a végrendeletből kivethető, úgy, hogy ez már a végrendelet értelmezésének dolga. Így azokban az esetekben, midőn örökhagyó úgy rendelkezik: 1. hogy az első örökös az utóörököszt biztosítani nem köteles; 2. hogy az utóörököszt csak azon vagyonra nevezi ki, ami megmarad (id quod supererit), az első örökös a reá szállott örökséget élők közötti teljesen szabad rendelkezési joggal kapja meg s az utóörökös biztosítást nem követelhet.

Világos tehát, hogy az elidegenítési s megterhelési tilalom örökhagyó rendelkezése által enyhíthető s csakis ettől függ, de másrészt okszerű az is, hogy más rendelkezés hiányában az utóöröklést az első örökös szabad rendelkezési jogára nézve megszorítólag kell magyaráznunk, ellenesetben az utóörökös az első örökös által kijátszható volna. Ha ez nem úgy volna, az 1894.

XVI. t. cz.-nek az utóöröklési jog biztosítására vonatkozó intézkedései is, valamint azon elfogadott régi joggyakorlat is, hogy az utóöröklési jog telekkönyvileg feljegyezhető, mint fonák és célátlan intézmények, a sutba vágandók volnának.

Világos ugyanis, hogy ezen biztosítási intézkedések csakis az élők közötti szabad rendelkezés korlátozására szolgálnak, nem halál esetére.

A halál esetére való rendelkezés ugyanis ex tunc érvénytelen lévén, az abban kedvezményezett az utóörökösrel szemben jogát amugy sem érvényesítheti sikerrel; az első örökös halálával azért nem, mert az utóörökösre megnyilván, utóbbi a vagyon korlátlan tulajdonosává lesz amugy is s azt azonnal birtokba veheti, addig pedig, a míg az első örökös él, azért nem, mert az örökhagyó életben lévén, az ő örökjoga nem nyílt még meg s így az örökséget meg nem szeresheti. Ebben az irányban tehát a biztosítás szükségtelen.

Nem így az élők közötti jogügyleteknél, amelyek, tekintettel arra, hogy az első örökös is tulajdonos, érvényesek, illetve a jóhiszemű jogszerzővel szemben nem érvényteleníthetők s így a jóhiszemű jogszerzővel szemben az utóörökös hiába hivatkoznék az ő utóöröklési jogára. Ellenben ha a tulajdonjogi korlátozás felismerhető a biztosítási intézkedések megtétele folytán, ez az eset be nem következhetik s az első örökös csakis az utóöröklési jogi sérelme nélkül rendelkezhetik.

A biztosítási intézkedések tehát főleg az élők közötti szabad rendelkezési jog korlátozását célozzák, másképpen semmi céljuk nem volna.

Különben is a szabad rendelkezési jog korlátozásainál is figyelemmel kell lennünk a hagyatéki vagyontárgyak minőségére, úgy, hogy az sem feltétlen, elhasználható dolgok vagy olyanok, melyek az első örökös által bármely okból el nem tartathatók, az első örökös által elidegeníthetők, ő csak ugyanolyan mennyiségű és minőségű dolgot vagy azoknak készpénzbeli egyenértékét lévén köteles az utóörökösnek megtéríteni.

Nem érvényesíthető továbbá az elidegenítési s megterhelési tilalom hatálya a hagyatéki hitelezőkkel, hagyományosokkal s a köteles részre jogosultakkal szemben, akik erre való tekintet nélkül elégíthetik ki magukat a hagyatéki vagyonból, viszont ezeknek

kielégítése végett az első örökös is elidegenítheti a szükséges vagyontárgyakat.

Szóval a szabad rendelkezés korlátján a gyakorlati élet követelményének megfelelően sok a rés, de azt egészen kiküszöbölni helytelen s azt a modern törvényhozások is (pl. a szász polg. tvkv. 2514., 2515., 2517. §§, a német polg. trkv. 2113., 2114., 2115 §§.) elfogadták.

Akkor tehát, midőn joggyakorlatunk az első örökös szabad rendelkezési jogát korlátozta, épenséggel nem az eltörült ósiség elveit iparkodott kerülő uton visszaállítani, hanem épen a modern jogi élet egyik követelményének tett eleget.

Különben is joggyakorlatunk csak az első évig való utóöröklést ismeri s fogadja el s így a vagyonnak több generáción át való lekötése lehetetlenné van téve s így az ósiség visszaállításának vádja ebből az okból sem indokolt.

Irta : *Dr. Szily Ferencz,*
budapesti királyi közjegyző-helyettes.

Kényszer telekkönyvi ügyekben.

(Folytatás.)

A közjegyző közreműködése aztán a jogügyleteknek jogtermészetekre, vagy az azokban létesített jogviszonyok fontosságára vagy csekélyebb mérvére való tekintettel elkülönzött és szabatosan csoportosított kategóriái szerint, vagy magának a jogügyletnek közokiratban való fölvételében nyílánuljon, vagy pedig a felek kérelmére általa szerkesztett s illetőleg az előtte már készen felmutatott magánokiratoknak a felek által egyező akaratkijelentésökről szerzett meggyőződés után, előtte történt aláírásának hitelesítési tényében jelentkezék.

Hogy a közjegyző a jogügyletek bizonyos kategóriába sorolt fajairól, s a különösebb ünnepélyességi alakszerűséget nem igénylő egyoldalú akaratkijelentésekről, a felek kérelmére magánokiratot állíthasson ki, — hogy tehát az 1874. XXXV. t.-cz. 58. §-a, a közjegyzői működés fejlődésképségének ez az egyik nyugós kerékkötője, eltöröndő lenne, ezt a közérdek s a mindennapi közszükséglet hangosan sürgeti.

Karunk több kiváló tagja, ugy a szakirodalom terén, vala-

mint országos együletünk kebelében is, már sokszor hangoztatták ezt a kívánalmat. Többek között Rupp Zsigmond kartársunk, a budapesti kamara nagytekintélyű elnöke, egyik — a reformjavaslatainkat tárgyzó s az igazságügyi kormányhoz, országos együletünk utján felterjesztett — munkálatában meggyőző érvekkel mutatta ki ennek a tilalomfának tarthatatlan, szükségtelen, a közjegyzők iránt méltatlanul bizalmatlan, magára a nagy közönségre pedig határozottan káros voltát.

Sok jogügylet tárgyának csekély értéke miatt nem bírja meg a közokirat kiállítási és bélyegköltségeit, sok más ügylet jelentéktelensége miatt, vagy az egyoldalú akaratkijelentéseknek legtöbbje tárgyuk és tartalmuk egyszerűségénél fogva, egyáltalában nem igénylik a közokiratnak ünnepélyes, sokszor nehézkes és a magánokiratnál mindig költségesebb kiállítási formáját.

Ha a közjegyző magánokiratot is állíthat ki, bizonyosnak látszik, hogy az ügyfelek általában, de kiváló kisebb ügyleteiknek okiratba foglalása végett is, szívesebben keresik fel a megbízható közjegyzőt, mint más nem hivatásos és nem szakképzett okiratgyártót, akik most mégis, hogy csak egy fajtát említsem az okiratoknak, a telekkönyvi bejegyzés tárgyát képező jogügyleteknek (vidéken) legalább 90—94 %-át szerkesztik. S miért van ez? Távolról sem a nagy bizalom miatt mely őket — tisztelet a kivéleknek — általában környékezné; sőt sokszor az igen is jogosult bizalmatlanság dacára is, inkább őket keresik fel, a helyi érintkezésnél fogva módjukban álló és sokféleképpen gyakorolható közvetlen hatáson, vagy mondjuk nyomáson kívül, főként azért, mert a nyomtatott szövegű magánokirat kitöltése mindenesetre olcsóbb s kevesebb bélyeget is igényel, mint a közjegyzői okirat kiadványának kiállítása. A népnél pedig az olcsóbbság a mindenkifölött álló szempont; az esetleges jogi veszély vagy beállható anyagi hátrányának mérlegeléséhez már nincs érzéke, míg csak a saját kárán nem okul. Azt pedig még csak elgondolni sem tudnám komolyan, hogy a közjegyző, eme hivatatlan, de szabadon grasszáló okiratgyártókkal hasonló olcsó vagy még olcsóbb díjtárfával konkurráljon.

Gátat emel tehát a magánokirati tilalom a közjegyző egyik legszebb és legáldásosabb hivatásának: az ügyletkötéseknél való pártatlan, lelkiismeretes és jogi biztonságot nyújtó közreműködésének minél általánosabb érvényesíthetésében; anélkül, hogy vala-

mely elfogadható jogi vagy erkölcsi indokkal megvédelmezni is lehetne a közjegyzői intézményre meggondolatlanul felakgatott eme koloncznak szükségességét és fenntartását.

Vagy hát mivel lehet azt megérthetővé tenni, hogy nálunk szerte az egész országban, hol az okiratgyártási szabadosság minden korlát és ellenőrzés nélkül, a legszélesebb kiterjedésben pusztító járványként dühöng; ahol mindenki, aki betüket egymás mellé papírra vetni képes, már születtezett okirat-szerkesztőnek képzele magát s tud közönséget is találni, mely e „képességét“ elhiszi és honorálja; mondom, mivel lehessen azt érezhetővé tenni, hogy a zegyén egyik fő javának: a vagyonnak, és az ehhez fűzött jogérdeknek biztosítását célzó jogrendszernek: a magánjognak egész nagy területén szabadjára pusztító ezek a filloxe-rák minden jogi és erkölcsi garancia nélkül gyárthatják az okiratokat, — a közjegyzőt azonban, aki tudásával, lelkiismeretes részrehajlatlanságával s közbizalmi állásának tekintélyével biztosítja az okirat tartalmának a felek által szabályozott jogviszonyokkal való föltétlenül azonos voltát, a mi által tehát a vitás kérdések s ezeknek további következményei: a pörök, már eleve kizártaknak tekinthetők, ilyen közjótékony működési térről a törvény kizárja.

De a telekkönyvi bejegyzések tárgyát képező jogügyletek okirataira nézve a közjegyzői közreműködésnek bizonyos alakban való kötelezővé tételét én egy fontos, sőt szerintem elsőrendű adminisztracionális alkotással vélném kapcsolatba hozandónak s illetőleg ezzel kombinative életbeléptethetőnek. Értem t. i. a jelenlegi autonómikus közigazgatás államivá átalakításának régóta tervezett, a közvélemény által már helyeslőleg fogadott, sőt várvavárt, korszakot választó nagy művét

Amig ez létre nem jó, szerintem a közjegyzői működés-köre addig ebben az irányban alig kiterjeszhető; de viszont az általános közigazgatásnak államivá tételével egyben, a jogügyletek okiratainak kiállítása tekintetében ez idő szerint uralkodó szabadosság gyökeresen korlátolandó s a fenebb ismertetett vagy más alkalmasabb módon azokra nézve a közjegyzői közreműködés kötelező volta kimondandó lesz.

(Folyt. köv.)

A budapesti kir. közjegyzői kamara néhány elvi jelentőségű határozata.

Az idei irodavizsgálatokból kifolyólag a budapesti kir. közjegyzői kamara Budapesten 1899. szeptember hó 6-án tartott ülésében hozott elvi jelentőségű határozatok közül közöljük a következőket:

1. Aláírás hitelesítési jegyzőkönyvekről. Egyik budapesti kir. közjegyzői iroda vizsgálatainál felmerült az aggály, hogy a nevezett kir. közjegyző az aláírások hitelesítéséről felvett jegyzőkönyvekre nem teljes, hanem csak félivet használ. E tekintben megjegyzi az alulírott kir. közjegyzői kamara, hogy ezen eljárásban semmi szabálytalanságot nem lát, mert a törvény félivnek ily célra való alkalmazását nem tiltja.

2. Két ügylet e a folytatólagos, de különböző napokon teljesített közjegyzői aktus? Kifogásoltatott egy budapesti kir. közjegyzői irodában, hogy az — ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv tulajdonképpen két ügyletet tartalmaz, azoktól tehát két külön jegyzőkönyvet külön-külön ügyszámokkal a megfelelő keletekkel kellett volna felvenni.

Tekintettel azonban arra, hogy a szóban forgó okiratban a korábbi kelet alatt felvett, az árverés fogatosítása iránt a közjegyzőhöz intézett egyszerű megkeresés ügyletnek nem tekinthető, mert az nem más, mint a néhány nappal később tényleg megtartott árverési ügyletnek előkészítése; tekintettel tehát, hogy a megkeresés és a megkeresés fogatosítása csak egymást kiegészítő ügylet, bár a fogatosítás a megkeresést követőleg néhány nappal később történt volna, annál fogva a közjegyzői kamara abban szabálytalanságot nem lát, hogy az árverés jogcselekvénye ugyanazon, bár folytatólagosan felvett jegyzőkönyvben vétetett fel.

Észrevétel: ezen határozat alapján, de meg a dolog természeténél fogva is kimondható volna az elv, hogy „a különböző napokon teljesített folytatólagos közjegyzői jogcselekmény csak egy ügyletet képez s így ugyanazon ügyszám alatt iktatható, sőt kell is hogy iktattassék“.

Ennélfogva pl. több napig tartó sorsolások tanusításánál a sorsolási jegyzőkönyv, mely a megszakítások kitüntetésével foly-

tatólagosan veendő fel, szintén csak egy ügyszám alatt iktatandó, mert ez jogilag csak egy aktust képez.

3. Az óvásdíjakról. Ugyancsak egy budapesti kir. közjegyző irodájának megvizsgálása alkalmával azon kérdés is felvetetett, vajjon oly óvásokért, a melyeknél a váltónak kétszeri bemutatása szükséges és a közjegyző erről csak egy óváslevelet állít ki, az jogosan jár-e el, a midőn a törvényszerű 2 frt 10 kr. óvási díj kétszeresét, vagyis 4 frt 20 krt számít fel. Alulirott kamara kijelenti, hogy a jelzett esetekben az óvási díj kétszeresének felszámítását nem helyteleníti, mert eltekintve attól, hogy az 1880: II. t.-cz. 11. §-ának o) pontja körüli rendelkezés kifolyása az 1840: XV. t.-cz. I. rész 13. §-ának, mely szerint minden óvásnak díja külön-külön 2 pengő frtban állapított meg, „habár ugyanazon egy oklevélen több foglaltatik is“, a törvény „váltó-óvás felvétele alatt“ nem óváslevél szerkesztését, hanem a váltónak óvatolás céljából való bemutatását érti, a midőn tehát a közjegyzői díjakról szóló 1880: II. t.-cz. 11. §-ának o) pontja „a váltó-óvás felvételéért“ 2 frt 10 kr. díjat állapít meg, ez alatt a váltó-óvás bemutatásának díja értendő, úgy, hogy a közjegyző az óvásdíjat annyiszor van jogosítva felszámítani, a hány személynek a váltót bemutatja. Támogatja e felfogást a váltótörvényről szóló 1876: XXVII. t.-cz. 100. §-a is, melynek szövegezése ki nem zárja azt, hogy „ha ugyanazon váltójogi kötelezettség teljesítése“ több személytől követelendő, ezen többszörös felszólítások esetleg több óvási oklevélbe is foglalhatók. Azon körülmény pedig, vajjon ily többszörös felszólítás, illetőleg bemutatás egy vagy több óvási oklevélbe foglaltatik-e, a fentebb említett indoknál fogva a díjak kérdésében különbséget nem tesz.

4. Szóbeli értesítvényekről. Egy vidéki kir. közjegyző irodájának megvizsgálása alkalmával szabálytalanság gyanánt észleltetett, hogy a közjegyző az értesítvényt helyben lakó ügyfelekkel is nem személyesen közli, hanem a hiteles tanusítványt a félnek posta útján küldi meg.

Igaz ugyan, hogy a közjegyzői törvényről szóló 1874. évi XXVI. t.-cz. 99. §-a rendeli, hogy az értesítvényt a közjegyző a lakásán vagy üzlethelyiségében felkeresendő féllel előszóval adja elő, de e 99. §. a szóbeliséget korántsem tünteti fel oly nélkülözhetetlen alaki kelléknek, a melynek meg nem tartása a más módon eszközölt hivatalos közlésnek érvénytelenségét vonná maga

után, ha ezen másnemű hivatalos közléssel ugyanazon cél, a mely a szóbeli közléssel elérhető, szintén elérhető. Szó mellett az idézett törvény 102. §-ában előirt eljárásnak analógiája is, a mely eljárás bárhol, tehát esetleg helyben lakó féllel szemben is alkalmazható. Ez esetben is a törvény maga a posta útján történendő közlést is hivatalos közlés gyanánt állapítja meg. A kamara tehát a nevezett közjegyző által követelt eljárásban — feltéve, hogy a megkereső fél maga is határozottan kéri az értesítvénynek a 102. §. értelmében való közlését — szabálytalanságot nem lát.

Magától értetődik azonban, hogy ezen eljárás oly esetekben, a midőn az 1874. évi XXXV. t.-cz. 99. §-án kívül egyéb törvényszabály az illető felszólítás, illetőleg értesítvénynek szóval való közlését különös kellék gyanánt rendeli, például óvásoknál, nem követhető.

Nyílt kérdés. A fenti kamarai határozat ötletéből felmerül a kérdés, vajjon a 4873. sz. — 1894. decz. 23. — igazságügy-miniszteri rendelet 7. §-a értelmében kir. közjegyző által eszközendő lakbérfelmondás foganatosítható-e érvényesen, vagyis a rendeletben előirt joghatálylyal az 1874. évi XXXV. t.-cz. 102. §-ában szabályozott levélbeli közlés által? Nézetem szerint nem, miután az említett rendelet csakis az 1874. évi XXXV. t.-cz. 98., 99., 101. és 102. §-aira hivatkozik s így feltehető, hogy a 102. §-t szándékosan mellőzte.

5. Végrendeletekről. Egy vidéki közjegyző irodájában kifogásoltatott, hogy a felvett szóbeli végrendeleti okiratokban az, „hogy az 1874. XXXV. t.-cz. 82. §-a követelményeinek elég lett téve“, külön nem bizonyított, bár az okiratok bevezetéséből és záradékából kitűnik, hogy a hivatkozott törvényszakasz rendelkezései megtartottak.

Az alulirott kir. közjegyzői kamara oly esetben, midőn az idézett törvényszakasz rendelkezéseinek megtartása a közjegyzői okirat bevezető s végzáradékában tanusíttatik, nem tartja ugyan szükségesnek, hogy a szabályok megtartása azonkívül külön záradékban is bizonyíttassék, de tekintettel arra, hogy a felvetett kérdés birói cognitio tárgyát képezi, az alulirott kir. közjegyzőt kamara (mint ezt hasonló esetben már az 1898. november 27-én hozott 584. sz. határozatával is kimondotta) óvatosságból ajánlja,

hogy az idézett 82. §. minden egyes rendelkezésének megtartása önálló záradékban is bizonyítottassék.

Közli: *Dr. Szily Ferencz,*
budapesti királyi közjegyző-helyettes.

A hagyaték tárgyalása, ha az örökösök közül senki sem jelenik meg.

Dr. Szily Ferencz e lapok 21-ik számában fennebbi cím alatt közölt cikkét azzal végzi, hogy felhívja az összes közjegyzőket, hogy a kérdéshez hozzászóljanak, minthogy pedig eddig még egy közjegyző sem szólott a kérdéshez, holott a 22. számban ismét két helyettes ír, nehogy e szám úgy jelenjék meg, hogy abban erről a fontos kérdéstről szó se legyen, bátorkodom én is hozzá szólni.

Hanem előre is kérem a tisztelt cikkező kartársakat, hogy ne vegyék rossz néven tőlem, ha nem értvén egyet mindenikkel, ellenkező véleményt is nyilvánítok.

Én azt hiszem, hogy a három cikkező ur véleménye közül leginkább a dr. Szily Ferencz ur véleménye viszi legelőbbre a kérdést és meg vagyok győződve, hogy másképpen, mint gondnok alkalmazásával, helyesen a kérdést megoldani nem is lehet.

Az említett vagy ajánlott módok közül az első, hogy t. i. a közjegyző elkészíti a jegyzőkönyvet és aláíratás végett kiküldi a községi közjegyzőhöz és azután az aláírt jegyzőkönyvet mint hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvet terjeszti be birói határozat alá, a milyen helytelen magában véve, ép oly veszedelmes a közjegyzők érdekére is.

Helytelen és nem megengedhető ez az eljárás azért, mert az a jegyzőkönyv úgy van szerkesztve, mintha az a közjegyző előtt tartott tárgyalást tanusítaná, holott ez igaz nem lévén, nem egyéb az mint egy — igaz nevének nevezve — hamis okirat.

De veszedelmes a közjegyzői speciális érdekre nézve, mert rést üt azon általunk mindig hangoztatott elven, hogy a községi jegyző nem kir. közjegyző. És bizonyosságot tenne ez az eljárás arról, hogy a községi jegyző is elintézheti azt a teendőt, a mit a törvény a kir. közjegyzőnek tartott fenn.

A második mód, hogy a közjegyző megbizsa az illető egyén

székhelyén lévő közjegyzőt a tárgyalás megtartásával: a dr. Szily Ferencz által előadott okokból szintén nem helyes.

A harmadik módot pedig, hogy a közjegyző a rendelkezésre alatt levő adatok alapján hivatalból konstatálja, hogy kik az örökösökre hivatvák, ez értelemben tegyen jelentést a hagyatéki bíróságnak és ez utóbbi a rendelkezés alatt levő adatok alapján a hagyatékot hivatalból adja is át: ép úgy mint dr. Szily Ferencz, én is helytelennek tartom.

A 22-ik számban pedig mindkét cikkező dr. Szily Ferencz álláspontja ellen harcol és mindkettő a fennebb említett módok közül a két utóbbit ajánlja, t. i. dr. Lipcsei a harmadikat és dr. Tegzes Gyula a másodikat. Hát elismerem, hogy ha a dr. Lipcsei ajánlata elfogadatik, akkor meg lenne oldva az a kérdés, hogy mi történjék akkor, ha a tárgyaláson senki sem jelenik meg? De ez a megoldás nem megoldás, hanem erőszakos megsemmisítése volna a kérdésnek.

A dr. Tegzes által ajánlott mód alkalmazása azonban, eltekintve attól, hogy ezzel az illetékességi elvek lennének felforgatva, még sem oldaná meg a kérdést, mert hát naponta megtörténik, hogy a közjegyző székhelyén levő fél sem jelenik meg a tárgyalásra. Ez esetben megint csak ott volnánk, a hol most, hogy nem tudnánk, hogy mit csináljunk? hogy tárgyaljunk? kivel tárgyaljunk? mikor tárgyalásra fél nem jelentkezik.

Azt állítottam fennebb, hogy a dr. Lipcsei által ajánlott mód elfogadása erőszakosan semmisítené meg a kérdést. Hogy ez igaz, kitűnik a következőkből:

A törvény tárgyalást rendel, a második mód szerint pedig nem lenne tárgyalás, hanem a közjegyző a rendelkezése alatt levő adatok alapján tenne jelentést és a bíróság ezen jelentés alapján hozná az átadó végzést. Már eltekintve attól, hogy a közjegyző soha sem lehetne ez esetben tolmácsa a ki nem hallgatott felek akaratának, és így soha sem lenne a legcsekélyebb bizonyosság sem az iránt, hogy az átadás helyesen eszközöltetik: kétségtelen, hogy a törvénynek tárgyalást rendelő intézkedése fogatosítva nem lenne.

Ha elhagyjuk azt a merev álláspontot, hogy a törvény tárgyalást rendel ugyan, de nem a tárgyalás lévén a fő, hanem a hagyaték átadása, és tekintetbe vesszük a felek részére a költség kérdését, akkor sem a dr. Lipcsey által ajánlott módnak az elfo-

adása lenne a logikus, hanem akkor azt az intézkedést kellene tenni, hogy a közjegyző terjeszse vissza az iratokat és a bíróság a rendelkezése alatt levő adatok alapján adja át a hagyatékot.

Véleményem szerint teljesen felesleges, hogy ez esetben a közjegyző jelentésében — különben én úgy tudom, hogy némelyek nem is jelentésben, hanem formális tárgyalási jegyzőkönyvet vesznek fel — konstatálja azt, hogy kik vannak örökösödésre hivatvák. Mert hát ez esetben a közjegyzőnek sem lehet egyéb adat a rendelkezésére, mint az iratok, a melyek a bíróságnak is rendelkezésére vannak. Már most hogy miért tegye meg a közjegyző a bíró számára azt a felesleges munkát, a mit a bíró az iratok átvizsgálásával úgy is meg kell hogy tegyen, magának legkevésbé sem tudom megmagyarázni.

Egyébiránt én ezt a módot a közjegyzőre nézve veszedelmesnek is tartom, mert hát tulajdonképpen mit is csinál a közjegyző, mikor „a rendelkezése alatt levő adatokból“ megcsinálja a jelentését, vagy tárgyalási jegyzőkönyvet? Nem tesz egyebet, mint beáll a felek vagy a fél megbízás nélküli ügyviselőjének, és a mi furcsa még a dologban, egy személyben fél is és tárgyaló biztos is. Már most, ha hibás jelentést vagy tárgyalási jegyzőkönyvet terjeszt a bíróság elé, nem-e felelős jogilag az elkövetett hiba miatt?

Az az ellenvetés, hogy a gondnok alkalmazása költséges. Ez igaz lehet, de hogy ez a költségesség tulságos ne legyen, van mód a segítségre. T. i. ép úgy díjtarifát kell alkalmazni a gondnokokkal szemben, mint a közjegyzőkkel szemben alkalmazva van. És akkor ki lehet mondani, hogy bizonyos értéken alul a gondnok díjazást nem huz, vagy pedig a képviseltetést ez esetben a fizetést huzó tisztí ügyészek köteleességévé kell tenni.

Még gondolok a gondnok alkalmazásán kívül egy segédeszközt, a mivel sok esetben el lehetne intézni a dolgot, és pedig ez az lenne, hogy a távol levő fél írásban is beküldhesse nyilatkozatát a közjegyzőhöz.

Ez által sok esetben — ha nem makacskodóval van baj — el lehetne érni, hogy az ügy elintézésénél a fél közreműködése biztosítva lenne.

S. R.

Pénzügyi határozatok.

Itt alább közöljük a m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának néhány, a közjegyzőket érdeklő döntvényét selvi jelentőségű határozatát, melyek közül a figyelemre méltókat s fontosabbakat a lapban folytatólag is közölni fogjuk.

1.

Elvi szempontból igen fontos kérdést old meg a 13. számú döntvény, mely következőleg hangzik:

Ingatlan átruházása iránti jogügyletek visszavonása esetén az illeték törlése, illetőleg visszafizetése abban az esetben is igényelhető, ha a jogügylet alapján az ennek tárgyát képezett ingatlanra vonatkozó jog a telekkönyvben előjegyeztetett, de az előjegyzés töröltetett.

Indokok: Az illetékszabályok 99 §-a szerint abban az esetben, ha ingatlanok átruházását tárgyazó jogügylet a felek közös beegyezésével visszavonatt, mielőtt foganatba ment vagy a telekkönyvi bejegyzés megtörtént volna, az illeték-kötelezett fél a megszabott százalékos illeték törlését, vagy ha az már befizettetett volna, annak visszatérítését az igazoló okmányok kíséretében kérelmezheti.

Ez a rendelkezés, a mely az 1868. évi XXIII. törvényczikk 1. §-ában adott felhatalmazás alapján vétetett fel az illeték-szabályokba, a nálunk korábban is érvényben állott s érvényükben fenn tartott bélyeg- és illetéki szabályok hasonló határozmányainak felel meg.

Ezek a határozmányok pedig az osztrák polgári törvénykönyvön alapulnak, a mely a vagyonátruházásoknál a tulajdonjog megszerzéséhez szükséges bejegyzés alatt (431. §.) csakis a bekebelezést érti, míg az előjegyzést kifejezetten (438. §.) feltételes bejegyzésnek mondja. Ebből következik, hogy az illetéki szabályaink 99. §-ában használt „telekkönyvi bejegyzés“, kifejezés alatt csakis a bekebelezés és nem a feltételes bejegyzés, helyesebben előjegyzés értendő; vagyis hogy a telekkönyvi előjegyzés, ha az illeték törlésének vagy visszatérítésének feltételei egyébként meg vannak,

magában véve nem képezheti akadályát a törlésnek vagy visszatérítésnek.

Megerősítik e felfogást illetéki szabályaink rendelkezései is, a melyekben a bejegyzés kifejezés alatt rendszerint a bekebelezés értetik és mint a dijszabás 13. tételének IV. 15. pontja, valamint a 16. tétel C.) pontja alatt külön meg vannak említve azok a esetek, a melyekben az illetéki szolgáltatás szempontjából a bejegyzés és előjegyzés egyforma elbánás alá esnek.

Mínthogy azonban az előjegyzés, ha igazoltatik, ugyanazzal a joghatályal bir, mint a bekebelezés, az illeték törlését vagy visszatérítését csak arra az esetre lehetett megállapítani, ha az előjegyzés töröltetik.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának 1899. évi június hó 5. napján tartott osztályüléséből.

Hitelesítettett a m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának 1899. évi június hó 12. napján tartott osztályülésében.

2.

Nem kisebb fontossággal bir a következő elvi jelentőségű határozat:

Királyi közjegyző által magán fél képviselőjében beadott panaszt a közigazgatási bíróság érdemleges tárgyalás nélkül hivatalból visszautasítja.

497|1899. P. sz. Határozat: A m. kir. közigazgatási bíróság a panaszt tárgyalás nélkül hivatalból visszautasítja. Indokok: A panaszt a panaszlók képviselőjében B. Lajos k.-i kir. közjegyző adta be. Mínthogy az 1896: évi XXVI. törvényczikk 119. §-a szerint a közigazgatási bíróság előtt, a mennyiben a felek nem személyesen vagy nem törvényes képviselőjük útján járnak el, magukat csak ügyvéd által képviseltethetik: a panasz oly lényeges alaki hiányban szenved, a mely kiegészítés útján meg nem szüntethető. Ennélfogva eltekintve attól, hogy a panaszlók a S. Ferencz felebbezése felett hozott határozat által érdekelteknek tekinthetők-e, a panaszt az említett alaki hiány miatt az 1896: évi XXVI. törvényczikk 105 §-a végbekezdése értelmében hivatalból vissza kellett utasítani. — Megjegyeztetik egyébiránt, hogy az illeték-fizetési kötelezettség elhalasztására

irányuló, eddig alsófoku határozat tárgyát nem képezett kérelemnek a kir. pénzügyigazgatóság előtt való érvényesítését illetőleg elintézését ez a bírósági határozat nem gátolja.

Észrevétel: Az itt közölt elvi jelentőségű határozat észrevétel nélkül nem hagyható, miután, habár az valóban a törvény világosnak látszó határozatán alapul, mégis egy valóságos képtelen következetlenségre vezet. Ugyanis kétségen felül áll, hogy úgy az adóhivatalok s az illetékkiszabási hivatal, mint a pénzügyigazgatóságok előtt a feleket kir. közjegyző képviselheti, miután ez következik az 1874. évi XXXV. t. czikk 55. §-ában, mely szerint: „a közjegyző jogosítva van a hatóságokhoz általában, a bíróságokhoz pedig nem peres ügyekben beadványokat intézni...”

Világosan ki van mondva tehát, hogy a közjegyző bíróságokhoz is intézhet perenkivüli ügyekben beadványokat; azon okból tehát, hogy a közigazgatási bíróság nem hatóság, hanem „bíróság“, a képviselői jog a közjegyzőtől nem volna megvonható. A törvényhozót ugyanis azon intenczió vezette, hogy a közjegyző a feleket mindenféle perenkivüli ügyekben képviselheti, tekintet nélkül arra, hogy az hatóság-e vagy bíróság, és csakis akkor nem képviselheti, a midőn az illető félnek érdekeivel jut összeütközésbe, a mely két ellentétes érdek fölött itélkezni van hivatva a hatóság vagy bíróság, vagyis nem képviselheti akkor a felet, ha az egy másik féllel vitába keveredik. Midőn azonban a fél csakis valamely hatósággal vagy az állammal, illetve a kincstárral kerül összeütközésbe oly módon, hogy abból vita nem támad, s a kérdés egyedül a létező jogszabályok alapján eldönthető, abban az esetben semmi akadálya sincs annak, hogy a feleket közjegyző is képviselhesse, miután ez a közjegyzői hivatással ellentétben egyáltalában nem áll.

Szinte érthetetlen tehát az 1896. évi XXVI. t.-cz. 119. §-ának intézkedése, a mely a közjegyzőknek a közigazgatósági bíróság előtt a felek képviselőjét meg nem engedi akkor, mikor ugyanazon ügyben a közjegyző a feleket az alsóbb foku hatóságok előtt képviselni jogosítva van.

Igy a közjegyző például valamely helytelenül kiszabott illeték ügyében az adóhivatalnál s pénzügyigazgatóságnál a felet első és másodfokon képviselheti, de már a harmadfokon nem.

Világos tehát, hogy a 119. §. megszorítólag magyarázandó

és csakis úgy értelmezhető, hogy a közjegyző a feleket csak a közigazgatósági bíróság előtt folyó peres ügyekben nem képviselheti, a hol ellentétes érdekű magánfelek jogvitája döntendő el, a hol tehát a közigazgatósági bíróság tárgyalás útján ítélettel határoz. Kétségtelen, hogy a törvényhozó az ügyvédi kényszer kimondásánál csakis a közigazgatási bíróság peres járáskörére gondolt s tekintettel a tárgyalás szóbeli voltára, alapul véve a sommás eljárásról szóló 1893. évi XVIII. t.-cz. 7. §-át, ennek az analógiájára vette a törvénybe a fenti intézkedést. A szövegezés mindenesetre azonban helytelen, mert nem mondja ki, hogy az intézkedés csakis a peres ügyekre vonatkozhatik.

Már pedig a közigazgatósági bíróságnak nem csekély terjedelmű perenkívüli hatásköre is van, mely hatáskörében az ügyek tárgyalás nélkül, egyszerű végzéssel intéztetnek el, a hol nem jogvita eldöntéséről, hanem csak a törvény helyes alkalmazásáról van szó. Ezekben az esetekben a kellő jogi képzettséggel bíró közjegyzőket — a kiknek már hivatásuknál fogva is, pl. illetékes ügyekben, az ügyvédekénél is nagyobb jártassággal s gyakorlattal kell birniok — a felek képviseletétől eltiltani valószínű képtelenség. Képtelenség annál is inkább, mert hiszen törvényileg van kimondva az általános elv, hogy a közjegyző a feleket mindenféle perenkívüli ügyben képviselni jogosítva van, nem lehetett tehát a törvényhozónak intenciója egy különös törvényben az általános törvényben kimondott jogelvet meghazudtolni.

Az ügyvédi kényszer különben a sommás eljárásról szóló törvényben s ennek analógiájára a közigazgatási bíróságról szóló törvényben is a zugirászkodás megakadályozására mondatott ki, már pedig a közjegyzők részéről ez a veszély a jogszolgáltatást ugyancsak nem fenyegeti.

Mivel pedig *cessante ratione cessat effectus*, a törvényt alkalmazó közegnek kellett volna a törvényt úgy magyarázni, hogy annak ne tulajdonítson *irrationabilis* értelmet.

Közli: *Dr. Szily Ferencz*,
budapesti királyi közjegyző-helyettes.

Az ingatlan legkisebb értéke az illetékkiszabásnál.

(Az Adóügyi Szaklap 46. számából.)

Az örökösödési eljárást szabályozó 1894. évi XVI. törvény 42. §-a akkép rendelkezik, hogy a bíróság tárgyalat hagyatékknál az ingatlanok értéke — a mennyiben az örökösök birói becsüt nem kívánnak, — adóalapon vétessék fel, és elrendeli, hogy ezt az értéket szőlőknél és házosztály alá eső házaknál a föld-, illetve házosztályadó kétszázszoros összege, házbéradó és földadó alá eső egyéb ingatlanoknál pedig az évi házbéradó, illetve földadó százszoros összege képezze.

Tudvalévő dolog, hogy a pénzügyi kincstár az ingatlanok értékelésénél szintén használ egy bizonyos kulcsot, az 1887. évi XLV. t.-cz. 4. §. alapján, melynek segélyével kiszámított értéket a törvényszerű legkisebb értéknek, más szóval minimális értéknek neveznek és pedig azért, mert az ingatlanok értékeül ennél a minimálisnál kisebb összeget az illetékkiszabás alkalmazásával nem fogad el. Ez a minimális kulcs azonban eltér attól, melyet az örökösödési eljárásról szóló törvény megállapít. Az állami kincstár által használt kulcs kisebb értéket eredményez, mint az, melyet az örökösödési eljárásról szóló törvény rendel.

Megtörtént már most, hogy a bíróságok a hagyaték tárgyalása alkalmazásával az ingatlanok értékéül olyan összegeket fogadtak el, melyeket az örökösök jelentettek be becsértéknek, de a melyek sem birói becsün nem alapultak, sem az örökösödési eljárásról szóló törvény által megállapított s fent vázolt kulcsnak nem feleltek meg. Minthogy ezen becsértékek kisebbek voltak mint az az utóbbi kulcs alkalmazása mellett előállott volna, a pénzügyi hatóságok ebben a kincstár károsodását látták és az illetéket az ingatlanok adójának száz-, illetve kétszázszoros értéke alapján kezdték kivetni, vagyis az örökösödési eljárásról szóló törvény rendelkezését az értékelésre nézve vitték az illetékkiszabás egész terére.

A kincstári közegek ezen eljárása ellen az érdekelt felek panaszsral éltek, ennek alapján pedig a közigazgatási bíróság 114. sorszámú elvi jelentőségű határozatában kimondotta, hogy az örökösödési eljárásról szóló törvény rendelkezései csakis a biró-

ságokra nézve lévén kötelezők, a pénzügyi közegeknek nem áll jogukban ezt az értékelést alkalmazni.

A pénzügyi közegek a közigazgatósági bíróság ezen elvi álláspontja következtében tehát az ingatlanok értékét az adó száz-, illetve kétszázszorosa alapján már nem vehették fel többé, azonban a harcot nem hagyták abba, hanem más módhoz folyamodtak, hogy a kincstárt a vélt károsodástól megóvják. Átírtak ugyanis az eljáró kir. járásbírókhoz, hogy az értéket mindazon esetekben, midőn bírói becsü nincsen, a felek által bejelentett becsértéktől eltérően, az adó száz-, illetve kétszázszorosa alapján hivatalból állítsák be a leltárba. A bíróságok engedtek ennek a megkeresésnek és a már meghozott hagyatékátadó végzéseket utólag hivatalból kiigazították és az ingatlanok értékét hivatalból megfelelő módon felemelték. Ez által eléretett az a cél, hogy a hivatalos becsértéket a bíróságok állapították meg, melyet a kincstár azután az illeték kiszabásánál alapul vett.

Az érdekelt felek azonban ez ellen az eljárás ellen is panaszt emeltek és pedig az illeték elleni felebvezések során. Az ügy ilyenformán ismét a közigazgatási bíróság elé került, a mely egy a napokban hozott 7680. sz. határozatában kimondotta, hogy a pénzügyi hivataloknak sem áll jogukban a járásbírók határozata ellen kérelmezni és azoktól az értékelés felemelését kívánni, egyúttal az ilyen megkereséseket összes követeléseikkel együtt hiánytalanoknak nyilvánítván, a kiszabott illetéket a pénzügyi kincstárt kötelező kisebb kulcs szerinti értékeknek megfelelően leszállította.

Hirdetés.

Egy jogvégzett kir. közjegyzői segéd, ki e téren már tizen-négy esztendeje működik, ugyane minőségben alkalmazást keres. Ajánlatok a „Közjegyzők Lapja“ szerkesztőségéhez intézendők

Helyettesi minősítvényvel bíró és hagyatéki ügyek önálló elintézésére képes segédet keres Nagy Péter kir. közjegyző, Sárvarott.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: Hagyatéki teher-e a hitbér? Irta: dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. — Az új örökösödési eljárás a gyakorlati életben. Irta: Ambrózy István, késmáki kir. közjegyző. — A hagyaték tárgyalása, ha az örökösök közül senki sem jelenik meg. Irta: Dr. Lipcsey Péter, egri kir. közjegyző-helyettes. — Kérhető-e ingatlanokra örökösödési bizonyítvány kiadása az örök-hagyó halálától három hó eltelte után. Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes.

Hagyatéki teher-e a hitbér?

Ezen cikk irására a következő jogeset szolgáltatott alkalmat:

X. a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék előtt egy F. Mór elfogadmányával ellátott váltó alapján F. Mór igazolt örökösét perli. Ebben a perben mindhárom foku bíróság következő ítéleteket hozta:

I. A kir. kereskedelmi- és váltótörvényszék felperest keresetével elutasítja.

Indokok: Felperes a keresethez A% alatt csatolt váltón levő F. Mór-féle elfogadói aláírás alapján néhai F. Mór igazolt örökösét perelte és a kielégítés alapjául a hagyatéki vagyont jelölte meg.

Alperesek a kereseti váltón levő elfogadói aláírás valódiságát beismerték ugyan, de a kir. törvényszék felperest keresetével mégis elutasította, mert a fentemlített hagyatékadó végzésből, valamint a hagyatéki iratokból kitűnik, hogy néhai F. Mór hagyatéka az 1895. július 29-én 90/85. közjegyzői sz. a. kiállított házassági szerződésben az örök-hagyó neje szül. H. Róza részére rendelt 8000 frt hozományt és 4000 frt hitbért csak részben fedezi és így a váltóadós örök-hagyóról az örökösökre örökség nem szállott stb. (1898. nov. 4-én. 87086. sz.)

II. A budapesti kir. ítélőtábla: Az első bíróság